

Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Poświętne

- zestawienie danych literaturowych i dokumentacyjnych

I etap opracowania:

„Waloryzacja przyrodnicza gminy Poświętne w kontekście promocji głównych wartości krajobrazowo – przyrodniczych”.

Wykonawca:

mgr Jacek Tabor (konserwatorska ochrona przyrody)

mgr Małgorzata Tabor (biolog środowiskowy)

Małgorzata Tabor

Jacek Tabor

Piotrków Tryb. 12 grudnia 2017r

Gmina Poświętne położona na terenie Spalskiego Parku Krajobrazowego oraz dwóch obszarów Natura 2000 jest obszarem o znaczących wartościach przyrodniczych. Wprawdzie istniejący układ środowisk leśnych, terenów rolniczych i doliny rzeki nie jest unikalny w skali regionu (jest to właściwie najczęściej wymieniany slogan promujący ok 2/3 gmin w Polsce; woda i lasy), to akurat na tym terenie jest on naprawdę układem o wysokich wartościach. Niestety w praktyce nieznanymi, mało rozpoznawalnymi, prawie zupełnie niepromowanymi.

Opracowanie wskazuje i opisuje miejsca i zjawiska tzw. charyzmatyczne, które poprzez ich promocję pozwolą na lepszą „dostrzegalność” gminy w regionie i Polsce centralnej.

Etap I prac zawiera:

- zbiór i analiza wszelkich dostępnych dokumentacji, opracowań, publikacji, baz danych, materiałów własnych i niepublikowanych o środowisku przyrodniczym gminy Poświętne
- zestawienie, wskazanie i opis podanych stanowisk roślin, zwierząt, obszarów chronionych, pomników przyrody

DANE LITERATUROWE I DOKUMENTACYJNE

1. Jacek Tabor. 2006. Występowanie srokosza *Lanius excubitor* w okresie lęgowym na terenie spalskiego Parku Krajobrazowego. Kulon 11: 29-38

- Na podstawie badań nad liczebnością i rozmieszczeniem populacji lęgowej srokosza w SPK i jego otulinie przeprowadzonych w latach 1999-2005 stwierdzono ;
  - Najtrwalsze stanowiska zajmowane były przez te same pary w okolicach Poświętnego, Wólki Kuligowskiej, Poświętnego Poręb (od lat 80-tych); od początku lat 90-tych do 2005 – Dęba Opoczyńska
  - W 2002r wykryto dużą koncentrację par lęgowych – okolice Brudzewic na powierzchni 15 km²- 4 pary, okolice Wólki Kuligowskiej 3 pary, okolice Anielina 2-3 pary
  - Srokosz unikał rozległych i jednolitych upraw rolnych np. na zachód od Brudzewic, Gapinina
  - Duże rozproszenie upraw, mozaika zadrzewień, łąki wśród pól , pojedyncze wierzby , grusze i dęby, niski poziom zużycia środków chemicznej ochrony roślin i nawozów – sprzyjały rozwojowi obfitej bazy pokarmowej oraz były optymalne dla gniazdowania srokosza
- Okolice Poświętnego, Mysiakowca, Anielina – na styku las-krajobraz otwarty w strefach ekotonowych występują gleby klas 5 i 6

- Dominują lasy – 61% powierzchni, tereny otwarte (pola, łąki, ugory, drobne zadrzewienia) – 31,56% w 2005r, pozostała część terenu to wody, obszary zainwestowane (zabudowa, drogi)

2. Sławomir Chmielewski, Jacek Tabor, Cezary Iwańczuk. 2007. Zmiany awifauny lęgowej koryta Pilicy w latach 1974-2004. Kulon 12:31-42

Metodą spływów na odcinku Pilicy: Smardzewice-ujście (140 km) na przestrzeni lat 1974-2004 stwierdzono:

- Zarastanie wysp i nadbrzeżnych plaż (zaprzestano wypasu)
- Pogłębiał się deficyt wód zlewni Pilicy skutkujący niskimi przepływami w korycie
- Licznie pojawiła się norka amerykańska, wydra
- Silną ekspansję wykazał bóbr europejski-zasiedla całe koryto Pilicy oraz wszystkie jej dopływy
- Spadek liczebności sieweczki obrożnej, sieweczki rzecznej, rybitwy rzecznej, rybitwy białoczelnej i brodziec piskliwego – na skutek obniżenia lustra wody w rzece co spowodowało zarastanie piaszczystych plaż
- Wzrost liczebności gatunków szuwarowych: rokitniczka, trzcinniczek, trzcinia, potrzos, łożówka
- Stabilna liczebność zimorodka choć zagrożenie może stanowić zarastanie brzegów Pilicy wierzbą na skutek umacniania faszyną skarp
- Spadek liczebności brzegówki – umacnianie brzegów faszyną wierzbową, regulacja koryta
- Wahania liczebności dziwonii
- Stabilna i niezagrożona liczebność remiza

Należy spodziewać się wzrostu liczebności dziuplaków - liczne zamierają olchy zaatakowane przez *Phytophthora alni*

3. Praca zbiorowa pod redakcją Romana Guziaka i Zbigniewa Jakubca. 2006. Bocian biały *Ciconia ciconia* (L.) w Polsce w roku 2004. Wrocław: 111-132

- W powiecie opoczyńskim na 94 stwierdzone pary największe zagęszczenie bociana białego – 62,2 występuje na powierzchni łąk i pastwisk
- Liczba par lęgowych na 100km² użytków rolnych w powiecie opoczyńskim wynosiła powyżej 20
- Sukces lęgowy (para wyprowadziła co najmniej 1 młode) w powiecie opoczyńskim – b. wysoki: 90%
- Gniazda na drzewach – przekroczył 70% w powiecie opoczyńskim

4. Monografia pod redakcją Grzegorza Rąkowskiego. 2002. Parki krajobrazowe w Polsce. Warszawa: 299-303

- Rzeki (cieki o charakterze bystrych strumieni) Anielinka, Studzianka – dopływy Pilicy, ich dolinki SA miejscami głęboko wcięte w nadpilickie skarpy, urozmaicają krajobraz
- Zespół klasztoru filipinów w Poświętnem (poł. XVIII w) z cudownym obrazem Świętej Rodziny, do którego pielgrzymowali m. In. Dwaj polscy królowie Michał Korybut Wiśniowiecki i Jan III Sobieski. Do dziś odbywające się kilka razy w roku odpusty gromadzą dziesiątki tysięcy pielgrzymów. Częścią sanktuarium jest kościół pod wezwaniem św. Józefa (k. XVIIw) w

sąsiedniej wsi Studzianna, wzniesiony obok studni z wodą mającą opinię cudownej, murowana kaplica św. Anny z ok. 1730r. i zespół kapliczek pątniczych z XVI-XIX w, w Anielinie znajduje się pomnik na miejscu śmierci majora Hubala.

- Przez Anielin i Poświętne biegnie czerwony pieszy Szlak Partyzancki

5. Praca zbiorowa pod redakcją Ireneusza Burzyńskiego. 1998. Spalski Park Krajobrazowy

Str: 16

- Udział gminy Poświętne w SPK;
  - 4161,5ha – teren parku, tj. 32,3%
  - 9000,0ha – teren otuliny, tj.38,9%
  - 13161,5ha – łączna powierzchnia, tj. 36,5%

Str: 19-20

- Osady i formy akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej tworzą formy wypukłe strefy marginalnej lodowca – pagórki kemowe i wały kemowe, które na południe od Brudzewic osiągają wysokość 210 m npm – Góry Brudzewickie
- Na piaszczystych i żwirowych sandrach przetrwały największe kompleksy leśne SPK – w gm. Poświętne – północna część lasów obrębu Brudzewice
- Na sandrach i piaszczystej morenie dennej występują wydmy i pola piasków przewiewnych (eolitycznych) – okolice Anielina
- Pod Kozłowcem występuje sucha i piaszczysta terasa zalewowa
- Anielinka – prawobrzeżny dopływ Pilicy , krotki strumień, źródła znajdują się między Anielinem a Studzianną
- Studzianka (Struga Studzieńska) - malowniczy strumień, zakwalifikowany w 1986r do objęcia ochroną od Młyńczęska do ujścia

Str: 21

- Błota Brudzewickie , ok. 800 ha otwartych torfowisk, osuszonych i zmienionych w łąki
- Błota Kuligowskie, ok. 200 ha bagiennych lasów, torfowisk i łąk

Str: 26

- W otworach badawczych (Poświętne – ujęcie gminne, Fryszarka – Zakład Produkcji Tkanin) stwierdzono wody wgłębne czwartorzędowe i jurajskie niższej jakości , zanieczyszczone przez nadmierny udział żelaza

Str: 27

- Suma rocznych opadów wynosi od 587 do 603 mm
- Średnia temperatura roczna wynosi 7,9°C

Str: 28

- Typy siedliskowe lasu:
  - Las wilgotny – pod Brudzewicami na skraju Błot Brudzewickich
  - Bór mieszany wilgotny – pod Studzianną i pod Poświętnem
  - Bór świeży – pod Poświętnem
  - Bór suchy – pod Kozłowcem, Ponikłą, Anielinem, Studzianna , Gapininem,

Str: 29-30

- Najciekawsze fragmenty wiklin nadrzecznych *Salicetum triandro-viminalis* można spotkać pod Gapininem
- Łęgi jesionowo olszowe *Circaeo-Alnetum* występują w strefie przykorytowej Studzieńskiej Strugi i Anielinki
- Zbiorowiska szuwarowe ze związków *Phragmition* i *Magnocaricion* porastają strefę najbliższą otwartej Tonio wodnej lub całkowicie zarastają wypłacone zbiorniki (starorzecza) – pod Gapininem
- Zbiorowiska łąkowe – wilgotne łąki ze związku *Calthion* i *Molinion* – nad Strugą Studzieńską
- Ubogie zbiorowiska muraw piaszkowych z klasy *Sedo-Scleranthetea* – pod Kozłowcem, Ponikłą

Str: 34-35

- Rośliny podlegające ścisłej ochronie:
  - Wawrzynek wilcze łyczo – nad strugą przepływającą przez Anielin
  - Grąźel żółty – w starorzeczach pod Wólką Kuligowską, Gapininem
  - Barwinek pospolity – w Poświętnem koło kościoła św. Józefa – stanowisko sztuczne
  - Kosaciec syberyjski – okolice Błot Brudzewickich
  - Storzyczek szerokolistny – łąki na pld. od Wólki Kuligowskiej
- Rośliny podlegające ochronie częściowej:
  - Bagno zwyczajne – koło Dęby Opoczyńskiej, pod Studzianną, przy Wólce Kuligowskiej, pod Poświętnem
  - Mącznica lekarska – w lasach między Stefanowem a Anielinem, między Wysmykiem a Małoszycami, koło Brudzewic
  - Paprotka zwyczajna – na 2 stanowiskach pod Anielinem
  - Kocanki piaszkowe – pod Młyńczyskiem
- Rzadkie gatunki grzybów
  - Mleczaj rydz – w lesie pod stacją kolejową Dęba Opoczyńska

Str: 38

- Ślimaki
  - Skójką malarską – Kozłowiec

Str: 39-62

- kręgowce
  - węgorz, kiełb, leszcz, ukleja, płoć, szczupak, okoń, brzana, boleń, kleń – pilica: Kozłowiec, Gapinin
  - grzebiuszka ziemna – Stefanów,
  - ropucha zielona – Stefanów, Gapinin, Młyńczysko
  - rzekotka drzewna – Młyńczysko
  - perkozek – starorzecze pod Mysiakowcem, staw wiejski w Brudzewicach
  - łabędź niemy – starorzecze pod Gapininem
  - gęgawa – Błota Brudzewickie
  - nurogęś – na Pilicy między Żądłowicami a Wólką Kuligowską
  - błotniak łąkowy – Błota Brudzewickie
  - błotniak stawowy – koło Stefanowa
  - krogulec – Dęba Opoczyńska
  - kuropatwa – Poświętne
  - przepiórka – pola pod Brudzewicami, Poświętnem

- derkacz – Błota Brudzewickie
- zielonka – Błota Brudzewickie
- czajka – Błota Brudzewickie
- krwawo dziób Błota Brudzewickie
- kulik wielki – Błota Brudzewickie
- rycyk – Błota Brudzewickie
- samotnik – Kozłowiec, Mysiakowiec
- kszyc – pod Brudzewicami, Błota Brudzewickie
- rybitwa rzeczna – Mysiakowiec, wólka Kuligowska
- lelek – okolice Gapinina
- świergotek łąkowy – na południe od Brudzewic
- świergotek polny – piaszczyska pod Ponikłą, Kozłowcem, Poświętnem
- słowik rdzawy – pod Anielinem
- strumieniówka – pod Anielinem
- remiz – pod Gapininem
- orzechówka – Dęba Opoczyńska
- ptaki stwierdzone na Błotach Brudzewickich – krzyżówka, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, kuropatwa, przepiórka, derkacz, kokoszka, czajka, kszyc, rycyk, krwawo dziób, grzywacz, świergotek łąkowy, pliszka żółta, słowik szary, białorzzytka, rokitniczka, łożówka, zaganiacz, jarzębatka, cierniówka, potrzos
- ptaki niełęgowe (przeloty, zimowanie):
  - gęgawa – Błota Brudzewickie
  - szlachar – pod Kozłowcem
  - błotniak zbożowy – Błota Brudzewickie
  - myszołów włochoaty – Błota Brudzewickie
  - kobczyk – Ponikła
  - żuraw – Poświętne, Mysiakowiec
  - batalion – Błota Brudzewickie
  - słonka – koło Poświętnego
  - drożdżik – Dęba Opoczyńska, Kozłowiec, Gapinin
  - srokosz – Brudzewice, Poświętne, Dęba Opoczyńska, Anielin

str: 73

- Dolina Młynów – projektowany rezerwat obejmujący dolinę Studzianki

Str: 75

- Pomniki przyrody:
  - Głazy narzutowe: Młyńczyško, Podwiatrak, Studzianna, Kozłowiec, Kamieniec

Str: 88

- Zabytki kultury materialnej

Str: 90

- Tradycje kultury ludowej

6. Pod red. Radomira Jaskuły i Grzegorza Tończyka. 2009. Owady *Insecta* Spalskiego Parku Krajobrazowego. Tom I

Wykaz gatunków i stanowisk:

Str: 12-15

- Ważki:
  - *Platycnemis pennipes* (PALLAS, 1771) – Gapinin
  - *Gomphus flavipes* (CHARPENTIER, 1825) – Gapinin
  - *Gomphus vulgatissimus* (LINNEUS, 1758) Gapinin
  - *Ophiogomphus cecilia* (FOURCROY, 1785) – Gapinin
  - *Somatochlora metal lica* (VANDER LINDEN, 1825) – Gapinin

Str: 18-19

- Widelnice
  - *Isoperla grammatical* (PODA, 1761) – Gapinin
  - *Perlodes microcephala* (PICTET, 1833) – Gapinin
  - *Isoptena serricornis* (PICTET, 1841) – Gapinin
  - *Taeniopteryx nebusola* (LINNEUS, 1758) – Gapinin
  - *Nemoura cinerea* (RETZIUS, 1783) – Gapinin

Str: 27-60

- Chrząszcze:
  - Rodzina: *Carabidae* –Gapinin, Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Hydrophilidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Leiodidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Staphylinidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Dermestidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Coccinellidae* – Gapinin, Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Anthicidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Tenebrionidae* – Gapinin
  - Rodzina: *Chrysomelidae* – Gapinin, Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Nanophyidae* – Anielin
  - Rodzina: *Rhynchitidae* – Błota Brudzewickie, Gapinin

Str: 61-78

- Żądłowki:
  - Rodzina: *Chrysididae* – Brudzewice
  - Rodzina: *Mutilidae* – Brudzewice
  - Rodzina: *Scoliidae* – Błota Brudzewickie
  - Rodzina: *Vespidae* – Brudzewice
  - Rodzina: *Crabronidae* – Dęba Opoczyńska
  - Rodzina: *Colletidae* – Brudzewice
  - Rodzina: *Andrenidae* – Brudzewice

Str: 85-97

- Motyle dzienne:
  - Rodzina: *Hesperiidae* – Dęba
  - Rodzina: *Lycaenidae* – Dęba, Poświętne
  - Rodzina: *Nymphalidae* – Poświętne, Dęba
  - Rodzina: *Papilionidae* – Dęba
  - Rodzina: *Pieridae* – Dęba

Str: 105-107

- Łowiki – Mysiakowiec, Poświętne, Gapinin, Błota Brudzewickie, Studzianna

7. Sylwester Białas. Praca inżynierska: Ochrona ekosystemów wodnych i bagiennych jako warunek zachowania bioróżnorodności w Spalskim Parku krajobrazowym. 2001: 29-30, 43, 63-67, 69-70, 72-73, 77

- Charakterystyka projektowanego rezerwatu „Dolina Młynów”
- Charakterystyka Anielinki i Studzianki, Błot Kuligowskich, Błot Brudzewickich
- Charakterystyka roślin związanych ze środowiskiem wodnym i bagiennym
- Wykaz obszarów podmokłych w gminie Poświętne

8. Materiały do znajomości fauny płazów i gadów Spalskiego Parku Krajobrazowego. Część I: Stan poznania, przekształcenia, zmiany Spalskiego Parku Krajobrazowego: 19-25

- Zalesia-Dęba, oczko wodne wśród łąk, stałe lustro – żaba jeziorowa, żaba wodna, żaba trawna

- Brudzewice, wiejski staw wśród łąk, szuwarów – śmieszka, żaba wodna, żaba jeziorowa, kumak nizinny
- Osada Młyńczysko, staw na cieku wodnym – rzekotka, ropucha zielona, kumak nizinny, żaba wodna
- Osada Stefanów spiętrzenie na cieku wodnym – ropucha zielona, ropucha szara, grzebiuszka
- Zespół oczek wodnych w dolinie Pilicy w okolicy Wólki Kuligowskiej – ropucha szara, żaba zielona
- Wólka Kuligowska, rozległe łąki zmeliorowane z oczkami wody stagnującej – grzebiuszka, ropucha szara, żaba wodna, żaba moczarowa
- Gapinin, starorzecze w dolinie Pilicy, szuwar – kumak nizinny, żaba zielona, rzekotka
- Gapinin, starorzecze otwarte Pilicy, okresowo zalewane – żaba trawna, śmieszka, ropucha zielona, kumak nizinny, żaba jeziorowa
- Gapinin, starorzecze, szuwar – żaba wodna, śmieszka, ropucha szara, kumak nizinny
- Błota Brudzewickie, rowy melioracyjne, stagnująca woda – żaba trawna, żaba wodna, ropucha szara
- Błota Brudzewickie, rowy melioracyjne – żaba trawna, traszka zwyczajna, kumak nizinny, żaba wodna
- Wólka Kuligowska, rowy melioracyjne, łąki, nowiny – kumak, żaba wodna
- Mysiakowiec, oczka wodne w dolinie Pilicy, wysychające okresowo – ropucha szara
- Kozłowiec, oczko wodne wśród zadrzewień, łąk i pól, wysychające – żaba trawna

9. Zygmunt Śliwiński. Zmiany fauny motyli dziennych (Lepidoptera: Papilionoidea i Hesperioidea) środkowego dorzecza Pilicy. 2002. Folia Biologica et Ornitologica 1:127-130.

- Dęba Opoczyńska – występuje tu siedem gatunków motyli z kategorii wymierających (*Colias palaeno*, *Vicciniina optilete*, *Euphydryas aurinia*, *Pseudophilotes baton*, *Maculinea arion*, *Lysandra bellargus*, *Hipparchia statilinus*) i sześć gatunków z kategorii narażonych (*Iphiclides podalirius*, *Colias myrmidone*, *Apatura Iris*, *Apatura Ilia*, *Limenitis populi*, *Limenitis Camilla*)

10. Romuald Olaczek, Maria Kurzac, Tadeusz Kurzac. Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej. T. XVIII. 1990. PL ISSN 0137-2939. Inowłodzki Park Krajobrazowy nad Pilicą (projektowany): 98, 103, 104, 105, 111, 112, 113, 114, 115, 126-136

- Opis wód i obszarów podmokłych: Anielinka, Studzianka, Błota Brudzewickie, Błota Kuligowskie

- Charakterystyka szaty roślinnej
- Opis zbiorowisk roślinnych
- Pomniki przyrody
- Wartości krajobrazu
- Zabytki kultury materialnej
- Folklor
- Miejsca pamięci narodowej
- osadnictwo

11. praca pod red. Józefa K. Kurowskiego. 2013. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim. Łódź: 50-52, 148-150

- charakterystyka fizjograficzna Obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy
- charakterystyka fizjograficzna Obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy

12. Romuald Olaczek, Leszek Kucharski, Włodzimierz Pisarek. 1990. zanikanie obszarów podmokłych i jego skutki środowiskowe na przykładzie województwa piotrkowskiego (zlewnie Pilicy i Warty). Studia Ośrodka Dokumentacji Fizjograficznej. T. XVIII. PL ISSN 0137-2939: 161-162

- Wykaz obszarów podmokłych woj. piotrkowskiego i ich zmiany w latach 1930-1986
  - Fryszerka. Leśn. Ceteń, obręb Brudzewice, dolina Ceteni od Cetenia do ujścia
  - Wytoka. Leśn. Obręb Brudzewice . oddz. 153
  - Młyńcza. Dolina Studzianki od Poświętnego do ujścia
  - Błota Kuligowskie, na pld. od Wólki Kuligowskiej
  - Błota Brudzewickie, pomiędzy Brudzewicami a Dąbrową rozległa niecka torfowa w pradolinie Pilicy

13. Sławomir Chmielewski, Jacek Tabor. 1998. Inwentaryzacja i waloryzacja awifauny plony Pilicy poniżej zapory do granic województwa piotrkowskiego: 4, 6,7,8, 12, 17, mapy w załączeniu

- W trakcie badań wykazano obecność następujących gatunków ptaków:
  - Łabędź niemy – stwierdzono gniazdowanie dwóch par na starorzeczach przy NE i SW skraju wsi Gapinin
  - Rybołów – jednego przelotnego osobnika obserwowano w rejonie Kozłowca

- Kobuz – obserwacje zalatujących na żer ptaków wskazują na gniazdowanie w bezpośrednim sąsiedztwie doliny co najmniej 2 par w rejonie Spały i Wólki Kuligowskiej
- Sieweczka rzeczna – preferowała dolny odcinek Pilicy. Łącznie liczbę par lęgowych oszacowano na 5-10, z tego 3-4 pary gniazdowały pod Mysiakowcem
- Sieweczka obrożna – 2 pary gniazdowały na piaszczystej wyspie koło Wólki Kuligowskiej i rozległych suchych murawach na wysokości Roszkowej Woli
- Rybitwa rzeczna – 4 pary gniazdowały na wyspie między Grotowicami a Wólką Kuligowską
- Srokosz – jedna para gniazdowała w rejonie Gapinina
- Opis awifauny lęgowej obszaru „Wólka Kuligowska”
- Rozmieszczenie stanowisk wybranych gatunków ptaków na mapie skala 1:25000

14. Praca zbiorowa pod red. Dr Jarosława Krogulca. 1998. Ptaki łąk i mokradeł Polski: 243-250

- Błota Brudzewickie
  - Charakterystyka terenu
  - Wyniki badań
  - Wstępna ocena wartości ornitologicznych terenu
  - Zagrożenie i ochrona wartości ornitologicznych terenu

15. Anna Gałęzowska, Małgorzata Janicka, Maria Kalemba, Ryszard Klajs, Grzegorz Kłos, Barbara Olczyk, Joanna Podlaska, Joanna Szczepańska, Bartłomiej Świętczak, Adam Wachowicz, Monika Zawadzka. 2016. Kompleksowy raport o stanie środowiska w województwie łódzkim za lata 2013-2016. Łódź: całość pracy

- Dane statystyczne o stanie środowiska w latach 2013- 2015 dla woj. łódzkiego ze wskazaniem poszczególnych powiatów

16. www.m-sto.org.pl/ obserwacje

- 2005
  - **Krętogłów** *Jynx torquilla*
12.04 - 1, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (J. Tabor)
- 2010
  - **Bernikla kanadyjska** – *Branta canadensis*
15.05 – 2, Nadbiel, gm. Poświętne (Wiewiórko T., Dombrowski A.)

- **Rybitwa białoskrzydła** – *Chlidonias leucopterus*
23.05 – 35 par, Stary Dybów, gm. Poświętne (Wiewiórko T., Stolarz P. i J.)
- **Żoła** – *Merops apiaster*
13.09 – 23, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
- 2011
  - **Rzepołuch** *Carduelis flavirostris* (OW, PJ)
23.10 – 1, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
  - **Sokół wędrowny** *Falco peregrinus*
09.10 – 1, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
- 2012
  - **Bocian czarny** *Ciconia nigra* (P, O; X-II)
14.09 – 1, Mysiakowiec, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Błotniak łąkowy** *Circus pygargus* (P, O)
09.09 – 1, Błota Brudzewickie, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Kszyk** *Gallinago gallinago* (P, O; XII-II)
11.11 – 2, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
  - **Siniak** *Columba oenas* (XII-II; P, O)
11.11 – 5, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
  - **Świergotek polny** *Anthus campestris* (P, O)
09.09 – 1, Błota Brudzewickie, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Pokląska** *Saxicola rubetra* (P, O)
07.10 – 1, Błota Brudzewickie, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Sieczak K.)
  - **Rzepołuch** *Carduelis flavirostris* (OW, PJ)
04.11 – 1, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
  - **Orzeł przedni** *Aquila chrysaetos*
18.10 – 1, Fryszerka, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Piechna W.)
  - **Kobczyk** *Falco vespertinus*
02 i 09.09 – 1 i 2, Gapinin, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
- 2013
  - **Kwokacz** *Tringa nebularia* (P, O)
13.04 – 2, Gapinin, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Świerszczak** *Locustella naevia* (P, O)
15.04 – 3, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)

- **Piecuszek** *Phylloscopus trochilus* (P, O)
13.04 – 1, Gapinin, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Dzierżanowski T.)
- **Dubelt** *Gallinago media*
30.06 – 1, Brudzewice, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
- 2015
  - **Lelek** *Caprimulgus europaeus* (P, O)
09.05 – 1, Mysiakowiec, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Tabor J.)
  - **Dubelt** *Gallinago media*
12.08 – 1, Błota Brudzewickie, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Błotniak stepowy** *Circus macrourus*
20.08 – 1, Błota Brudzewickie, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)
  - **Pliszka górską** *Motacilla cinerea*
sezon – 1 para, gm. Poświętne, woj. łódzkie (Kielan Sz.)

17. Józef K. Kurowski, Marcin Kiedrzyński. 2006. Walory szaty roślinnej i propozycje ochrony śródleśnych strumieni w Spalskim Parku Krajobrazowym. Chronimy Przyrodę Ojczyzną 62: 57-58, 59

- Dolina Młynów (Studzianka)
- Dolina Ceteńki

18. Marcin Kiedrzyński, Jacek Tabor. 2010. Waloryzacja przyrodnicza w rejonie wydzielienia 27 a w leśnictwie Królówka w Nadleśnictwie Opoczno pod kątem możliwości lokalizacji zbiornika retencyjnego. Ekspertyza Towarzystwa Ochrony Krajobrazu. Łódź: 9

- Charakterystyka roślinności Błot Brudzewickich - w przeszłości zmeliorowanych we om fragmencie porośniętych przez intensywnie użytkowane łąki wilgotne oraz fragmenty zbiorowisk ziołoroślowych i wodnych

19. Praca pod red. Tomasz Wilk, Maria Jujka, Jarosław Krogulec, Przemysław Chylarecki. 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. Marki:327-328

- Dolina Pilicy:
  - Charakterystyka ostoi
  - Ogólny opis ostoi
  - Kluczowe gatunki ptaków stwierdzone w ostoi Dolina Pilicy
  - Siedliska i typy użytkowania gruntów w ostoi
  - Formy ochrony przyrody

- Ptaki stwierdzone na terenie ostoi
- Inne walory przyrodnicze ostoi
- Zagrożenia ostoi (kluczowe i inne)
- Źródła danych

20. Praca pod red. Arkadiusz Sikora, Zenon Rohde, Maciej Gromadzki, Grzegorz Neubauer, Przemysław Chylarecki. 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Poznań: CAŁA PRACA

21. Jerzy Sosnowski. 1991. Fauna ptaków drapieżnych Puszczy Pilickiej. Tomaszów Maz.: CAŁA PRACA

- Ogólny opis Puszczy Pilickiej z uwzględnieniem:
  - Położenia geograficznego
  - Opisu zbiorowisk roślinnych
  - Liczebność i rozmieszczenie na mapach ptaków drapieżnych: myszołowa, jastrzębia, trzmiełojada, kruka pustułki, błotniaka stawowego, krogulca

22. Janusz Markowski, Bogusław Suskiewicz. 1981. Ssaki (*Mammalia*) Doliny Rzeki Pilicy. Acta Universitatis Lodzensis: CAŁA PRACA

- Opis terenu badań od miejscowości Pilica do Rozniszewa z uwzględnieniem powierzchni odłowowych w dolinie Pilicy
- Procentowy udział *Micromammalia* w zrzutkach sowy płomykówki
- Przegląd gatunków
- Występowanie *Micromammalia* w poszczególnych biotopach

23. Jacek Kurzawa. Kózkowate (*Coleoptera: Cerambycidae*) Puszczy Pilickiej. 2002. Folia Biologica et Oecologica 1:157-167

- Skład gatunkowy kózkowatych na terenie Puszczy Pilickiej
- Wykaz gatunków kózkowatych z rozmieszczeniem
- Dyskusja nad funkcją rezerwatów w ochronie kózkowatych na przykładzie lasów w Puszczy Pilickiej

24. Tomasz Janiszewski, Zbigniew Wojciechowski, Janusz Markowski. 2002. Najważniejsze ostoje ptaków na Ziemi Łódzkiej. Folia Biologica et Oecologica 1:243-245

- Opis ostoi ptaków: 1. Dolina Pilicy i 2. obszary leśne Puszczy Pilickiej z uwzględnieniem;
  - Opisu terenu (roślinność, zbiorowiska roślinne)

- Awifauna lęgowa
- Awifauna w okresie pozalęgowym
- Zagrożenia i ochrona ostoi

25. Janusz Markowski, Zbigniew Wojciechowski, Maria Markowska, Tomasz Janiszewski. 2002. Stan zbadania awifauny Wyżyny Łódzkiej. Folia Biologica et Oecologica 1: 253-278

- Charakterystyka fizyczno-geograficzna Wyżyny Łódzkiej
- Ocena stanu badań awifauny za pomocą liczby publikacji, wielkości badanych powierzchni, liczby i wielkości powierzchni badanych metodami ilościowymi oraz liczba opracowanych gatunków

26. Andrzej Bereszyński, Krzysztof Kasprzak, Dominika Skrobała. 1997. Z polskimi wilkami do zjednoczonej Europy. Przegląd Przyrodniczy VIII, 4: 181-212

- Historia i współczesność pojawiania się wilka na terenie polski, w tym również na terenie Puszczy Pilickiej

27. Jacek Tabor, Michał Ciach. 2006. Stanowiska smukwy kosmatej *Scolia hirta* na Nizinie Mazowieckiej. Kulon 11: 121-124

- Wskazanie stanowisk występowania żądłówki: smukwy kosmatej na terenie gminy Poświętne:
  - Brudzewice-Jaźwiny
  - Błota Brudzewickie – część południowa,
  - Błota Brudzewickie – część północna
  - Ceteń
  - Gapinin

28. Sławomir Chmielewski. 1997. Zmiany w awifaunie doliny Pilicy po budowie Zbiornika Sulejowskiego. Kulon 2 (1997), 1: 33-40

- Zmiany liczebności ptaków wodnych i błotnych w dolinie Pilicy poniżej i powyżej zapory w Smardzewicach
- Zagrożenia dla awifauny na tle zmian środowiska przyrodniczego

29. Jerzy Sosnowski. 1997. Płazy Spalskiego Parku Krajobrazowego. Kulon 2(1997), 1: 57-62

- Inwentaryzacja prowadzona na terenie SPK wykazała występowanie następujących gatunków płazów w gminie Poświętne:

- Traszka grzebieniasta – leśnictwo Ceteń (łąki śródleśne), Błota Brudzewickie (rowy melioracyjne)
- Kumak nizinny – Młyńczysko (stawy rybne)
- Grzebieszka ziemna – Brudzewice (przedomowy ogródek), Gapinin (starorzecze Pilicy)
- Ropucha szara – powszechna wszędzie
- Ropucha zielona – Gapinin (starorzecze Pilicy), Stefanów (staw wiejski)
- Rzekotka drzewna - Młyńczysko (staw wiejski)
- Żaba wodna – gatunek pospolity
- Żaba trawna – pospolity gatunek
- Żaba moczarowa – gatunek pospolity

30. Michał Ciach, Przemysław Łukaszewicz, Jacek Tabor. 1999. Kulon 4 (1999), 1: 91-92

- Stanowisko tygryzka paskowanego w gm. Poświętne: przy drodze między łągiem a Mysiakowcem

31. Marek Wierzba. 2009. Raport oddziaływania przedsięwzięcia: „Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Mysiakowiec na długości 800mb” w odniesieniu do obszarów Natura 2000 i przedmiotów ochrony obszarów: „Dolina Pilicy (PLB 140003), „Dolina Dolnej Pilicy” (PLH 140016).

- ROZMIESZCZENIE SIEDLISK PRZYRODNICZYCH O ZNACZENIU WSPÓLNOTOWYM. Załącznik I Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny (Dyrektywa Siedliskowa).
- ROZMIESZCZENIE GATUNKÓW ZWIERZĄT O ZNACZENIU WSPÓLNOTOWYM W OKRESIE ROZRODCZYM I LĘGOWYM/ Załącznik I i II Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny (Dyrektywa Siedliskowa), Załącznika I Dyrektywy 79/409/EWG o ochronie dziko żyjących ptaków z dnia 2 kwietnia 1979 r. (Dyrektywa Ptasia).
- Zakres strefy oddziaływania bezpośredniego. Lokalizacja i zasięg fotografii, miejsc konfliktów
- Wyniki inwentaryzacji przyrodniczej z uwzględnieniem gatunków z Dyrektywy Ptasiej i Dyrektywy Siedliskowej
- Ocena potencjalnego wpływu (bezpośredniego i pośredniego) planowanego przedsięwzięcia na stan obszarów Natura 2000 pod względem ewentualnych skutków w odniesieniu do gatunków ptaków i ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony zostały utworzone i zgłoszone obszary Natura 2000

- Propozycja monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów
- Załączniki (zdjęcia, mapy) graficzne wraz z legendą

32. Jacek Tabor. 2008. Inwentaryzacja przyrodnicza terenu w ramach zadania „Przebudowa DK-48 na odcinku od km 14+400 do km 34+095 wraz z budową obwodnicy”

- Ogólna charakterystyka przyrodnicza terenu i obszarów sąsiednich, formy ochrony przyrody, w tym dla gminy Poświętne:
  - projektowany rezerwat przyrody Dolina Cetenki
  - Specjalny Obszar Ochrony (SOO) Dolina Dolnej Pilicy PLH140016 – Błota Brudzewickie, kompleks torfianek (ponad 16 ha) na którego obrzeżu obszaru, po południowej stronie rzeki pomiędzy Gapinem i Grzmiącą rozciąga się największy i najcenniejszy kompleks leśny obejmujący zróżnicowane siedliska leśne, od boru świeżego poprzez lasy łęgowe do olsu jesionowego
  - Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSOP) PLB140003 Dolina Pilicy
- Typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych wykazanych w analizowanym obszarze wariantu „0”, dotychczasowego przebiegu trasy, w tym dla gminy Poświętne:
  - źródła położone w dolinie rzeki Cetenki
  - Zbiorowiska antropogeniczne (segetalne, ruderalne, ogrodów, zieleni przydomowej i przydrożnej) zlokalizowane były na trasie przebiegu drogi przez wsie, osiedla i przysiółki oraz przez kompleksy rolne w okolicach Inowłódza, Fryszerki, Studziannej, Poświętne, Małoszyc oraz Brudzewic.
  - Dominowały zbiorowiska i siedliska leśne z grupy przekształconych w wyniku gospodarki leśnej borów świeżych i mieszanych, głównie sosnowych. Występowały na odcinkach: 18+400 – 24+000, 24+700, 25+300, 32+850 – 34+000.
  - Ze zbiorowisk leśnych występowały także fragmenty łęgów na odcinkach: 14+400 – 14+900, 18+800, 19+040, 19+800 – 20+450, 29+600 – 30+450.
  - Murawy na podłożu mineralnym zlokalizowano na niewielkim fragmencie o pow. 192 m² na W od Studziannej (km 23+800) (Tabela 3, stanowisko 1).
  - Łąki, zarośla i zakrzaczenia występowały głównie w pradolinie Pilicy pod Inowłodzem, między Studzianną a Poświętnym i w okolicach Brudzewic na odcinkach 15+000 – 16+000, 17+500 – 18+400, 24+700, 26+200 – 27+000, 29+000 – 29+500, 30+ 200 – 30+ 500, 32+000

- Roślinność szuwarowa i zbiorników wodnych zlokalizowana była lokalnie głównie na starorzeczach, stawach, oczkach wodnych pod Inowłodzem, Poświętnym i w Brudzewicach.
- Wykaz gatunków roślin rzadkich i chronionych prawem krajowym w analizowanym przebiegu dotychczasowej trasy oraz wariantów obwodnic (opis do załączonej ortofotomapy oraz Mapy topograficznej 1:10000).
- Typy siedlisk przyrodniczych w ramach Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny (tzw. Dyrektywa Siedliskowa), w analizowanym przebiegu dotychczasowej trasy oraz wariantów obwodnic. (opis do załączonej ortofotomapy oraz Mapy topograficznej 1:10000)
- Występowanie licznych i średniolicznych gatunków ptaków lęgowych, objętych ochroną gatunkową, w pasie drogowym oraz w pasie 300 m wzdłuż drogi. Opisano gatunki występujące wzdłuż istniejącego przebiegu trasy, wariantu „0”.
- Występowanie w analizowanym obszarze pasa 300 m dotychczasowej trasy, wariantu „0”, gatunków ssaków licznych, średniolicznych i nielicznych
- Występowanie w analizowanym przebiegu dotychczasowej trasy oraz wariantów obwodnic, gatunków zwierząt kręgowych i bezkręgowców – nielicznych, rzadkich, zagrożonych, wymienionych w załączniku Dyrektywy Ptasiej oraz Dyrektywy Siedliskowej oraz pozostałych chronionych prawem krajowym. (opis do załączonej ortofotoMapy oraz Mapy topograficznej 1:10000)
- Typy siedlisk i zbiorowisk roślinnych wykazanych w analizowanym obszarze wariantów przebiegu obwodnic Inowłódza i Poświętnego - Studzianej
- . Występowanie w analizowanym obszarze pasa 300 m wariantów obwodnic, gatunków ssaków licznych, średniolicznych i nielicznych
- Występowanie w analizowanym obszarze pasa 300 m wariantów obwodnic, gatunków ptaków licznych, średniolicznych i nielicznych
- Korytarze ekologiczne i trasy wędrówki zwierząt, dla gminy Poświętne:
  - Pilica i Słomianka

- Cetenka
- Struga Studzieńska
- Poręby - Studzianna

33. Raport oddziaływania na środowisko dla postępowania w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszary Natura 2000. Roboty konserwacyjne i melioracyjne na obiekcie Błota Brudzewickie w gminie Poświętne: 21-33, 40-64, 64-119

- Opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r o ochronie przyrody
- Analiza hydrograficzna i hydrologiczna, występowanie wód gruntowych i podskórnych, wielkość opadów atmosferycznych, warunki hydrometryczne wód płynących, wielkość ewapotranspiracji, zasoby i chłonność wodna oraz gospodarka zasobami wodnymi
- Awifauna Błot Brudzewickich i prognozowany wpływ na nią planowanych robót konserwatorskich

34. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Natura 2000 – Standardowy Formularz danych dla obszaru PLH140016 Dolina Dolnej Pilicy. 2001-2013

- Informacje przyrodnicze dotyczą:
  - Typów siedlisk przyrodniczych występujących na Terenia obszaru i oceny znaczenia obszaru dla tych siedlisk
  - Gatunków objętych art.4 dyrektywy 2009I147IWE i gatunków wymienionych w załączniku II do dyrektywy 92I43IEWG oraz oceny znaczenia obszaru dla tych gatunków
- Opis obszaru z uwzględnieniem: klasy siedliska przyrodniczego, dodatkowej charakterystyki obszaru , opisu jakości i znaczenia obszaru oraz opisu zagrożeń, presji i działań mających wpływ na obszar

35. Jacek Tabor, Małgorzata Tabor. 2011. Ocena oddziaływania budowy i użytkowania turbiny wiatrowej w miejscowości Dęba, gm. Poświętne w odniesieniu do gatunków zwierząt, grzybów i roślin chronionych i obszarów Natura 2000, pozostałych obszarów chronionych.

- Wyniki obserwacji przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem danych awifaunistycznych i elementami oceny oddziaływania na środowisko
- Ocena oddziaływania i analiza kolizyjności gatunków chronionych na terenie i w sąsiedztwie inwestycji
- Ocena oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000

- Opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na ptaki

36. Sławomir Chmielewski, Przemysław Kusiak, Jerzy Sosnowski. 1993. Awifauna lęgowa tarasu zalewowego dolnej Pilicy. Notatki Ornitologiczne 1993, 34, 3-4: 247-276

- W trakcie badań stwierdzono występowanie następujących gatunków ptaków w gminie Poświętne:
  - Bocian czarny – leśnictwo Królówka
  - Łabędź niemy – k. Gapinina
  - Nurogęś – między Spałą a Gapininem, między Żądłowicami a Wólką Kuligowską
  - Sieweczka obrożna – Mysiakowiec, prom w Mysiakowcu
  - Sieweczka rzeczna- Mysiakowiec, prom w Mysiakowcu
  - Rybitwa zwyczajna - Mysiakowiec, prom w Mysiakowcu
  - Rybitwa biało czelna - Mysiakowiec, prom w Mysiakowcu
  - Słonka – Wólka Kuligowska, Gapinin
  - Puszczyk – Gapinin
  - Lelek – Gapinin, Kozłowiec, Wólka Kuligowska
  - Świergotek polny – Mysiakowiec
  - Kruk – Gapinin
- Opis zagrożeń i zmian awifauny doliny Pilicy

37. Anna Traut – Seliga, Zbigniew Wojciechowski, Andrzej ZAŁUSKI , Krzysztof ZAWADZKI. 2010. RAPORT ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO dla postępowania w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszary NATURA 2000 polegającego na wydobywaniu robót konserwacyjnych i melioracyjnych na obiekcie BŁOTA BRUDZEWICKIE w gminie Poświętne

38. Janina Jakubowska-Gabara, Maria Kurzac, Marcin Kiedrzyński, Dominik Kopeć, Leszek Kucharski, Jeremi Kołodziejek, Piotr Niedźwiecki, Piotr Popkiewicz, Piotr Witosławski, Katarzyna Zielińska. 2012, Nowe stanowiska rzadkich, chronionych i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych w Polsce Środkowej. Cz. II. Fragm. Flor. Geobot. Polon. 19(2): 349-359

- Stwierdzenia dla gminy Poświętne:
  - *Arctostaphylos uva-ursi* ED9042 – Fryszarka przy drodze na Poświętne
  - *Chimaphila umbellata* –DE5714 – Letnisko Ponikła ok. 0,7 km na E od Pilicy, przy śródleśnym strumieniu

39. Praca pod red. Romualda Olaczka. 2012. Czerwona Księga Roślin Województwa Łódzkiego.:155

- Wielosił błękitny – Błota Brudzewickie

40. Marcin Kociniak, Zbigniew Kołodzki, Marcin Wężyk. 1997. Inwentaryzacja stanowisk bociana czarnego (*Ciconia nigra*) na terenie województwa piotrkowskiego w 1997 roku.

- Leśnictwo Królówka

41. Plan Ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego. Operat Generalny – tom I: 10, 11, 12-13,13, 14,15,31-33, 34-36, 40, 47, 51, 52, 53,56, 57, 61,62,63, 81,84, 92,93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 106, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 135, 136, 148, 149, 152, 153, 154

- Udział procentowy SPK w gminie Poświętne
- Formy własności gruntów na terenie SPK w gminie Poświętne
- Dane demograficzne SPK z uwzględnieniem gminy Poświętne
- Kluczowe wartości przyrodnicze parku, w tym dla gm. Poświętne
- Kluczowe wartości kulturowe i krajobrazowe parku, w tym dla gm. Poświętne
- Infrastruktura techniczna obszaru parku, w tym gm. Poświętne
- Opis walorów przyrodniczych proponowanego rezerwatu Dolina Ceteńki
- Opis walorów przyrodniczych proponowanego rezerwatu Dolina Studzianki
- Pomniki przyrody w g. Poświętne:
  - Świerk pospolity – Ceteń
- Stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej w gm. Poświętne:
  - Gapinin- stanowisko osadów górnourajskich
- Użytki ekologiczne w gm. Poświętne
  - Bagna śródleśne
- Wytypowane obszary do objęcia ochroną prawną w gm. Poświętne:
  - Grotowice I-IV
  - Łęg I-III
  - Piaski
- Rejony koncentracji chronionych gatunków flory
  - Dolina Rzeki Ceteńki

- Dolina Rzeki Studzanki
- Terny i obiekty wymagające wzmożonej ochrony polegającej na specjalnych działaniach w gm. Poświętne;
  - Dolina Pilicy - Ponikła, Wólka Kuligowska, Gapinin
  - Dolina Studzianki ze Strugą Brudzewicką – Stefanów, Ponikła, Poświętne
  - Dolina Ceteńki – Poświętne (las nadl. Opoczno)
  - Tereny torfowiskowo-bagiennie – Błota Kuligowskie
  - ekosystemy leśne – śródlądowy bór suchy koło Anielina, śródlądowy bór wilgotny koło Anielina
- Strefa ochrony walorów kulturowych i krajobrazowych w gm. Poświętne:
  - Zabytki techniki – młyn wodny Fryszerka, młyn wodny Stefanów
  - Zabudowa o wartościach kulturowych – dom z 1934r Stefanów,
  - Historyczne układy przestrzenne – wieś Anielin, wieś Mysiakowiec,
  - Obszary koncentracji i potencjalnego występowania stanowisk archeologicznych - Ponikła-Fryszerka, Gapinin, Anielin
  - Tereny o wartościach krajobrazowych – dolina Pilicy
  - Punkty widokowe – Mysiakowiec,
- Strefy ochronne w otulinie na terenie gm. Poświętne:
  - Źródła Ceteńki
  - Dolina Ceteńki
  - Dolina Studzianki
- Torfowiska i tereny podmokłe w gm. Poświętne :
  - Bagno Ceteń
  - Błota Brudzewickie
  - Błota Kuligowskie
  - Torfowisko w rejonie wsi Dęba Opoczyńska
- Obiekty wpisane do rejestru zabytków w gm. Poświętne
  - Kaplica św. Anny Studzianna-Poświętne,

- Obiekty umieszczone w ewidencji dóbr kultury nie wpisanych do rejestru zabytków w gm. Poświętne
  - Kapliczka św. Jana Brudzewice
  - Kapliczka przydrożna, brama i ogrodzenie cmentarza przykościelnego św. Józefa, organistówka kościoła św. Józefa – Studzianna-Poświętne
  - Cmentarz Rzym.-Katol. Studzianna-Poświętne
  - Wiatrak Brudzewicemłyn wodny Studzianna-Młyńczysko
  - Ulicówka Brudzewice
  - Wielodrożnica Studzianna-Poświętne

42. Projekt Planu zadań ochronnych obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Dolina Pilicy PLB140003 w województwach mazowieckim i łódzkim. 2012. Warszawa: 8,9, 126-131

- Opis założeń do sporządzenia planu ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy
- Występowanie naturalnych gatunków ptaków

43. Dokumentacja planu zadań ochronnych Obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLH140016 w województwach mazowieckim i łódzkim: całość pracy

- Ustalenie terenu objętego Planem ochrony
- Mapa obszaru
- Przedmiot ochrony
- Opracowanie projektu planu w 3 modułach

44. P. Grzelak , A. Grzelak . 2013. Wroniec widlasty *Huperzia selago* w Polsce Środkowej – nowe stanowiska. Chrońmy Przyrodę Ojczystą. tom 69 nr 5: 444-447

- widlasty *Huperzia selago* - nad Anielinką, między szańcem Hubala a ujściem do Pilicy

45. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie. Kierownik projektu: Barbara Podgajna, autor opracowania: Tomasz Figurski. 2017. Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Opoczno na lata 2017-2026 według stanu lasu w dniu 1 stycznia 2017. Prognoza oddziaływania na środowisko: 39,41, 42, 46, 48, 50

- Zestawienie typów gleb w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Zestawienie powierzchni leśnej Nadleśnictwa Opoczno wg. typów siedliskowych lasu , w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne

- Powierzchnia i udział drzewostanów Nadleśnictwa Opoczno w klasach wieku, , w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Powierzchnia drzewostanów Nadleśnictwa Opoczno wg gatunków panujących, , w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Aktualny udział powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Opoczno według gatunków rzeczywistych (dotyczy powierzchni leśnej zalesionej), w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Aktualny udział powierzchni drzewostanów Nadleśnictwa Opoczno według bogactwa gatunkowego, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne

46. Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie. Opracowanie tekstu: Krzysztof Łabanowski, Kacper Sokołowski. Konsultant naukowy: Romuald Olaczek. 2015. Opracowanie fitosocjologiczne leśnych zbiorowisk roślinnych dla Nadleśnictwa Opoczno:19, 20, 21, 25, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40-45, 55-129, 130-138, 139-144, 149-150, 165-171

- Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Opoczno na tle okręgów podziału geobotanicznego, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Rys historyczny lasów obecnego obrębu Brudzewice
- Udział procentowy i powierzchniowy utworów geologicznych w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Warunki klimatyczne Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Obszary wodno-błotne Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Typy siedliskowe lasu i panujące gatunki drzew
- Potencjalne zbiorowiska roślinne Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Obszary Natura 2000 Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne (Dolina Pilicy)
- Charakterystyka naturalnych zbiorowisk leśnych w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Charakterystyka zbiorowisk zastępczych w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne

- Charakterystyka zbiorowisk potencjalnych w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Stan zniekształcenia zbiorowisk, zestawienie powierzchni fitocenoz według ich stanu w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Siedliska przyrodnicze w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne

47. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie. Kierownik projektu: Barbara Podgajna, autor opracowania: Tomasz Figurski. 2017. Plan Urządzania Lasu dla Nadleśnictwa Opoczno na lata 2017-2026 według stanu lasu w dniu 1 stycznia 2017. Program Ochrony Przyrody:13-21, 24-31, 44-46, 48,49, 51, 52-58, 61, 62, 81-82, 145, 147, 148-149, 161, 170-175

- Historia lasów, gospodarki leśnej i ochrony przyrody na terenie Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Zestawienie powierzchni gmin w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Spalski Park Krajobrazowy – charakterystyka
- Wykaz użytków ekologicznych w gminie Poświętne
- Wykaz pomników przyrody w gminie Poświętne
- Obszary Natura 2000 w gminie Poświętne
- Zestawienie obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których ustanowiono obszary Natura 2000 w nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Zestawienie zadań ochrony przyrody wynikających z istniejących dokumentów dla form ochrony przyrody Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Wykaz stanowisk gatunków chronionych występujących na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne i nieobjętych obszarami Natura 2000
- Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Opoczno, w tym gm. Poświętne

- Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków ruchomych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Opoczno, w tym gm. Poświętne
- Miejsca pamięci, martyrologii i kultu religijnego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Opoczno, w tym gm. Poświętne
- Zestawienie zinwentaryzowanych uszkodzeń drzewostanów w Nadleśnictwie Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne
- Turystyka i edukacja na Terenia Nadleśnictwa Opoczno, w tym obręb Brudzewice gm. Poświętne